

Komárom: Molaj ltp. központi parkjának koros dísfái

Kezelési terv

2024

Készítette: Barina Zoltán

Tartalom

1.	Azonosító adatok	3
1.1.	Jogszabályi háttér	3
1.2.	A védett érték adatainak frissítése	3
1.2.	Dokumentumfotók.....	6
2.	Természetvédelmi célkitűzések	9
3.	Részletes természetvédelmi kezelési terv	10
3.1.	Természetvédelmi stratégiák	10
3.2.	Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak.....	11
3.2.1.	Művelési ághoz kapcsolódó természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak	11
3.2.2.	Élőhelyek kezelése, fenntartása, fajok védelme.....	11
3.2.3.	Látogatás	11
3.2.4.	Oktatás és bemutatás	11
3.2.5.	Kutatás, vizsgálatok	11
3.2.6.	Terület- és földhasználat, természetvédelmi infrastruktúra	11
3.2.7.	Táj- és kultúrtörténeti értékek	12
3.2.8.	Természetvédelmi infrastruktúra	12
3.2.9.	Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak.....	12
3.3.	Adminisztráció.....	12
3.4.	A természetvédelmi kezelési terv végrehajtásának ellenőrzése és a terv felülvizsgálata.....	13

1. Azonosító adatok

1.1. Jogszábiályi háttér

Védetté nyilvánító határozat: Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2015 (X.22) önkormányzati rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről

Kategória: helyi jelentőségű természetvédelmi terület

Védetté nyilvánítás indoka, természetvédelmi célja: növénytani, állattani

hrs.: 5410/246

Besorolása: kivett közpark

Helyi építési szabályzat szerinti besorolása: Zt – Zöldterület - közpark

Védettséget jelző tábla van-e: nincs

Egyéb kapcsolódó rendelkezések:

A védetté nyilvánító önkormányzati rendelet további részleteket nem tartalmaz.

1.2. A védett érték adatainak frissítése

A természeti emlék elhelyezkedése:

A Molaj lakótelep parkjában nagyszámú ültetett díszfa található, közöttük azonban csak néhány idősebb (40 év fölötti) egyed található meg. A parkot környező utcákban több idősebb fa is megtalálható, többségük idősebb, mint a parkban található faegyedek.

ID	Fafaj	Átmérő (cm)	N	E
241214_617	Acer platanoides	45	47,731628	18,194411
241214_618	Populus alba	105	47,731625	18,194729
241214_619	Ciprus	50	47,731626	18,195175
241214_620 ¹	Acer platanoides	40	47,731683	18,195772
241214_624	Ciprus	55	47,730953	18,194076
241214_625	Quercus robur?	75	47,730489	18,193888
241214_626	Quercus robur?	70	47,73046	18,193893
241214_627	Acer platanoides	60	47,730937	18,193829
241214_628	Acer platanoides	60	47,731079	18,192818
241214_630	Acer platanoides	70	47,731122	18,19245
241214_631	Acer platanoides	60	47,731118	18,192366
241214_632	Acer platanoides	50	47,73115	18,192208
241214_633	Acer platanoides	40	47,731167	18,192133
241214_634	Acer platanoides	45	47,731177	18,192085
241214_635	Acer platanoides	40	47,731203	18,192056
241214_636	Acer platanoides	50	47,731236	18,192061
241214_637	Acer saccharinum	50	47,731362	18,192117
241214_638	Platanus ×acerifolia	120	47,731745	18,192257
241214_639	Platanus ×acerifolia	55	47,73215	18,192351
241214_640	Platanus ×acerifolia	80	47,732457	18,192293
241214_641	Platanus ×acerifolia	100	47,732505	18,192404
241214_642	Tilia platyphyllos	70	47,732374	18,192973
241214_643	Platanus ×acerifolia	95	47,732667	18,193431
241214_644	Cerasus avium	70	47,732774	18,193251
241214_645	Robinia pseudacacia	65	47,733021	18,193144
241214_646	Platanus ×acerifolia	110	47,733195	18,192264
241214_647	Acer platanoides	65	47,733074	18,193475
241214_648	Platanus ×acerifolia	75	47,732812	18,193992
241214_649	Acer saccharinum	70	47,732684	18,194362
241214_650	Tilia platyphyllos	85	47,732582	18,194306
241214_651	Pinus nigra	45	47,732514	18,194225
241214_652	Acer platanoides	45	47,732504	18,193998
241214_653	Acer pseudplatanus	70	47,732412	18,194289
241214_654	Acer saccharinum	110	47,732295	18,194296
241214_655	Sophora japonica	50	47,732261	18,193666
241214_656	Acer platanoides	65	47,732085	18,193937
241214_657	Acer platanoides	60	47,731786	18,193819
241214_658	Platanus ×acerifolia	65	47,731588	18,193855
241214_659	Acer platanoides	65	47,73145	18,193931
240816_8 ²	Tilia cordata	65	47,731547	18,196011
240816_9	Tilia cordata	50	47,731496	18,195932

¹ sok fagyönggyel

² négyágú

ID	Fafaj	Átmérő (cm)	N	E
240816_10	Platanus ×acerifolia	40	47,731485	18,195968
240816_19 ³	Tilia argentea	50	47,731228	18,19589
240816_20	Robinia pseudacacia	50	47,731356	18,195877
240816_21	Picea pungens 'glauca'	40	47,731397	18,195816
240816_23	Acer platanoides	50	47,731466	18,195689
240816_25	Acer pseudplatanus	40	47,731387	18,195492
240816_29	Acer platanoides	40	47,731322	18,19529
240816_30 ⁴	Thuja occidentalis?	50	47,731257	18,195172
240816_31 ⁵	Thuja occidentalis?	45	47,731203	18,19506
240816_36	Abies	50	47,73105	18,195283
240816_38	Acer platanoides	50	47,731053	18,19541
240816_39	Celtis occidentalis	40	47,730966	18,195275
240816_40	Acer pseudplatanus	50	47,730993	18,194955
240816_47	Acer platanoides	50	47,73086	18,194299
240816_48	Thuja occidentalis?	45	47,730922	18,194252
240816_51	Thuja occidentalis?	50	47,730854	18,194431
240816_55 ⁶	Thuja occidentalis?	50	47,730816	18,194595
240816_64	Aesculus hippocastanum	60	47,73078	18,19496
240816_67	Tilia argentea	40	47,730766	18,195159
240816_68	Sorbus intermedia	40	47,730777	18,195219

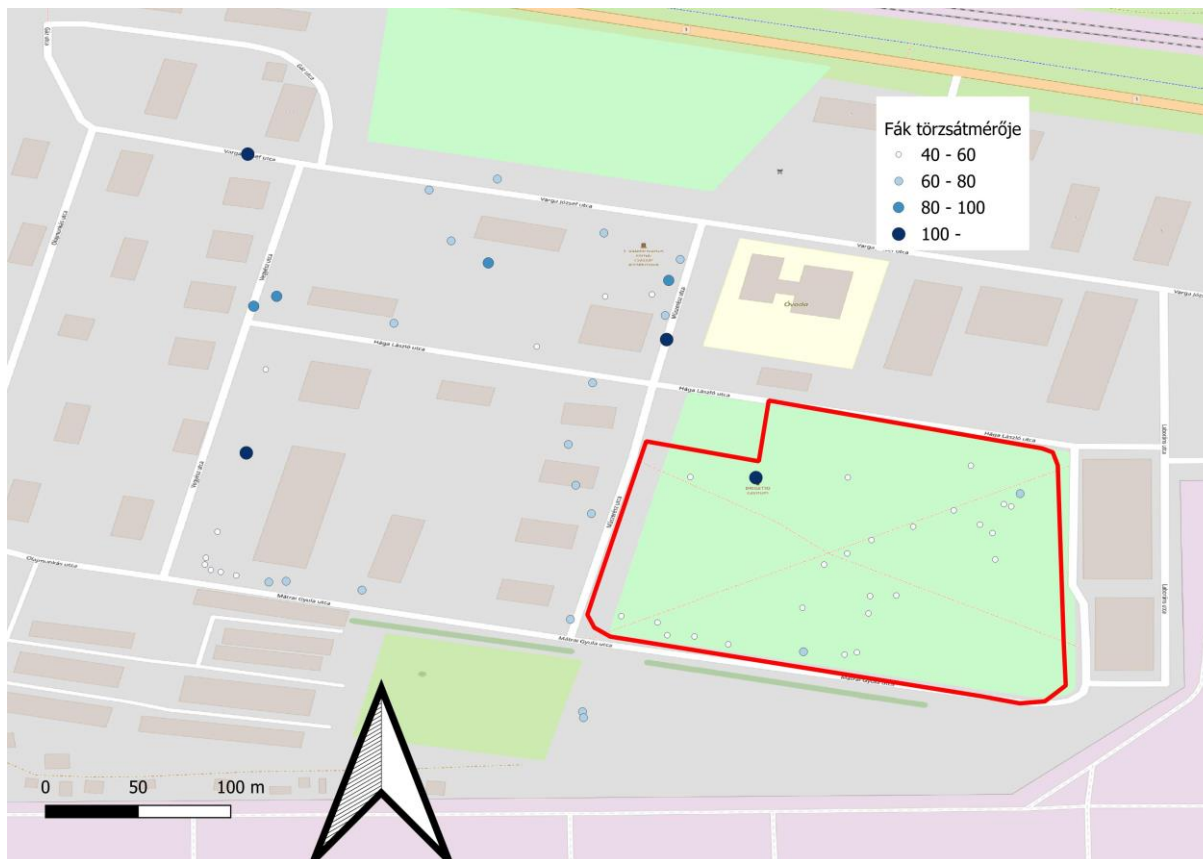
Védettséget jelző tábla nincs kihelyezve.

³ kétágú

⁴ pusztuló

⁵ pusztuló

⁶ kétágú

Idősebb fák elhelyezkedése a Molaj lakótelep központi parkjában és a környező utcákban

1.2. Dokumentumfotók

Fiatal és idősebb fák a Molaj lakótelep központi parkjának Laboráns utca felőli részén

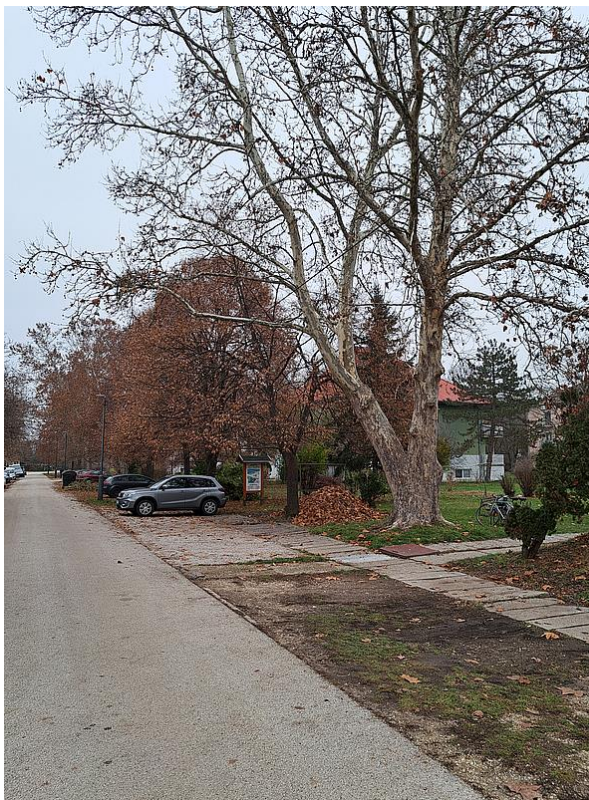
Tiszafák és friss telepítésű császárfák a Molaj lakótelep központi parkjának Laboráns utca felőli részén

Csúcsukon száradó óriás tuják (*Thuja plicata*) a park központi részén

40 év körüli korai juharokból (*Acer platanoides*) álló fasor a Műszerész utcában

80 év körüli platán a Vegyész utcában

Középkorú fák a Varga József és Műszerész utca közötti parkban

2. Természetvédelmi célkitűzések

A Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete szerint:

A helyi jelentőségű természetvédelmi területeken meghatározott alapvető természetvédelmi cél a kiemelt zöldövezeti területek, növénytakasúlasok, valamint védett állatfajok és egyedi természeti értékek megtartása, a biodiverzitás fenntartása. További cél a szennyezések megakadályozása, minimalizálása, a természeti és kulturális értékek megismerésére irányuló kutatás, oktatás, turizmus támogatása.

Ezek a célkitűzések kiterjesztendők a helyi jelentőségű védett természeti területekre, amely magában foglalja a természetvédelmi területeket és a természeti emlékeket, így a Molaj lakótelep központi parkját is.

Rendeltetés: A Molaj lakótelep központi parkjában levő fák (park) megőrzése és a fák által biztosított élőhelyek (fészkelő- és szaporodóhelyek, mikroélőhelyek) kedvező természetvédelmi helyzetben történő fenntartása.

Célkitűzés:

- A tájképi jelentőségű park fennmaradásának biztosítása
- A jelentősebb dendrológiai értékkel bíró idős fák megőrzése
- A parkhoz kötődő élővilág védelme
- A természetvédelmi célú bemutatás elősegítése.

3. Részletes természetvédelmi kezelési terv

3.1. Természetvédelmi stratégiák

A Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.), az összes komáromi helyi védett területre és értékre vonatkozó önkormányzati rendelet 2. melléklete szerint:

a) Az agresszívan terjedő invazív növényzetet vissza kell szorítani, a tájidegen fákat folyamatosan hazai, tájban honos fafajokra (tölgy, kőris, stb.) kell cserélni – utóbbi kitétel a részben idegenhonos fából álló parkra nem alkalmazandó

b) A különlegesen ritka, védett, fokozottan védett növény- és állatfajok populációnak védelmét biztosítani kell

c) Az értékek bármilyen szennyezését, rongálását meg kell akadályozni.

d) A természetvédelmi szempontból értékes, kívánatos állapotot rögzíteni kell és fenntartani a beavatkozások minimalizálása mellett.

A Molaj lakótelep központi parkja védelmének célja a parkban található faegyedek és a park képének megőrzése (ld. 3. fejezet). A természetvédelmi cél elérése érdekében a fő – általános – tennivalók a következők:

- A parkfák egyszeri, teljes rekonstrukciója (növény-egészségügyi kezelés, beteg és menthetetlen fák eltávolítása, majd ezek pótlása, menthető fák nyesése). Az egyszeri, teljes rekonstrukcióra vonatkozó kezelési módok az egyes fák állapotának megfelelően:
 - jó állapotban lévő, idős fák: kezelést nem igényelnek, esetlegesen sarjlevágás;
 - jó állapotban lévő, idős fák, kismértékben károsodott ágrendszerrel: a száraz csúcsok levágása, a fagyöngy eltávolítása, sarjlevágás;
 - idős jelentősen sérült koronaformájú fák: az idős ágak visszavágása, a fagyöngy eltávolítása, régi sebhelyek kezelése;
 - idős, jelentősen korhadt törzsű és ágazatú fák: a madár, illetve denevérvédelem, valamint alsóbbrendű korhadéklakó fajok miatt megtartandók. Az idős ágak visszavágása, a fagyöngy eltávolítása, régi sebhelyek kezelése, a korábban betonozott üregek utókezelése, a törzsbelső kitisztítása, vízkivezetés megoldása;
 - leromlott, erősen károsodott fák, illetve deformálódott koronájú vagy korona nélküli fák: eltávolítást, szükség esetén tuskókiszedést követően pótlás sorfa jellegű fakkal;
 - középkorú, szép koronájú, egészséges fák az első pótlásból: kezelést nem igényelnek, esetlegesen sarjlevágás;
 - jó állapotban lévő, középkorú fák, kismértékben károsodott ágrendszerrel, fagyöngyfertőzéssel, erős számú tősarjjal: a száraz ágvégek levágása, a fagyöngy eltávolítása, sarjlevágás;
 - fiatal, egészséges, megfelelő helyre telepített fák: nem igényelnek kezelést.
- A faegyedek egészségi állapotának nyomon követése
- A faegyedek egészségi állapotának fenntartása aktív kezeléssel
- A park jellegének fenntartása

3.2. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Művelési ághoz kapcsolódó természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

- A természetvédelmi kezelési tervben nem részletezett vagy nem szabályozott kezelési előírásokat a területen az illetékes hatóság egyedi államigazgatási eljárásban határozza meg.

3.2.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása, fajok védelme

- A fák megőrzését elősegítő beavatkozásokat (száraz, letört ágak eltávolítása, sebkezelés, stb.) vegetációs időszakon kívül, de a denevér betelelés és az énekesmadarak költési időszaka előtt kell elvégezni.
- A park gyepjének ápolása; beleértve annak kaszálását és a benne megjelenő természetvédelmi értéket képviselő fajok kíméletét.
- A fenntartó kezelések során ügyelni kell az odúlakó fajok jelenlétére.
- A fák betegségek és kártevők elleni védelme

3.2.3. Látogatás

- A park területe szabadon, időkorlátozás nélkül látogatható (vö. 2. melléklet a Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 6. § (2) bekezdéséhez, 3.11. Látogatás, ismeretterjesztés, sport).
- A fenntartó beavatkozások idején és balesetveszély esetén a kezelő időszakos látogatási korlátozást rendelhet el.

3.2.4. Oktatás és bemutatás

- Ismeretterjesztési célból arra alkalmas helyeken tanösvényeket lehet létesíteni, ahol a természeti emlék növénytani és állattani értékeiről szerezhetnek ismereteket a látogatók. (vö. 2. melléklet a Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 6. § (2) bekezdéséhez, 3.11. Látogatás, ismeretterjesztés, sport).
- A látogatás és bemutatás célját szolgáló, tájba illő létesítmények összes alapterülete nem haladhatja meg a tervezési terület 0,05%-át.
- A park és a fák történetének megismertetése
- Az oktatást és bemutatást elősegítő új információs táblák készítése
- A Zöld Komárom applikációba való integrálása.

3.2.5. Kutatás, vizsgálatok

- A terület egészén a terület állapotát befolyásoló vizsgálatok a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény rendelkezései szerint végezhetők, beavatkozással nem járó kutatások a fenntartó felé történő bejelentés és egyeztetés után végezhetők.
- A fasorhoz kötődő élővilág felmérése és nyomon követése.
- A park és a fák történetének felkutatása

3.2.6. Terület- és földhasználat, természetvédelmi infrastruktúra

- A területen minden ipari és bányászati tevékenység tilos

- A területen új épület és építmény csak úgy helyezhető el, ha az a fákat és gyökérzetüket nem érinti
- A meglevő infrastruktúra-hálózat karbantartása során az eredeti állapotot helyre kell állítani
- A meglevő közművek karbantartása során az eredeti állapotot helyre kell állítani
- A területen új építésű közmű csak úgy építhető vagy vezethető át, ha az a fákat és gyökérzetüket nem érinti
- A területen növényvédő szert és irtószereket csak a fák egyedi védelme érdekében szabad használni.
- A tervezési területen belül a szükséges vegyszerezést csak egyedi engedéllyel és természetvédelmi hatósági ellenőrzése mellett szabad végezni.
- A fasorok folytonosságát fenn kell tartani
- A tervezési terület a jelenlegitől eltérő területfelhasználási egységbe nem sorolható.

3.2.7. Táj- és kultúrtörténeti értékek

- A teljes park tájképi jellegét meg kell őrizni.
- A parkból csak abban az esetben távolítható el védett fa, ha ez a természetvédelmi célok megvalósítása érdekében szükséges. Az eltávolított fákat pótolni kell.
- A fapótlásokat előnevelt, földlabdás sorfa jellegű suhángokkal kell elvégezni vegetációs időn kívül
- A fapótlásokat a fasorban lehetőleg a fák eredeti helyén kell elvégezni, a faközbe ültetés egyedi természetvédelmi hatósági elbírálást követően lehetséges.
- A faápolás során megengedett a koronaalakítás, a sérült és beteg koronarészek eltávolítása, a tősarjak eltávolítása, az üregek gondozása, a fagyöngy folyamatos eltávolítása.
- A tájképi szempontból nem megfelelő objektumok eltávolítása.

3.2.8. Természetvédelmi infrastruktúra

- Természetvédelmi státust jelző táblák egyértelmű kihelyezése
- Információs táblák kihelyezése.

3.2.9. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

- Természetvédelmi beavatkozásokon kívül a védett fákon egyéb beavatkozások nem végezhetők el.

3.3. Adminisztráció

- Biztosítani kell, hogy a természeti emlék a kijelölt természetvédelmi kezelő vagyonkezelésében legyen.
- A védetté nyilvánító jogszabályban ki kell jelölni a természeti emlék megfelelő kompetenciákkal rendelkező természetvédelmi kezelőjét (v.ö. Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2015 (X.22) önkormányzati rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről 2. §)
- A védettség hatálya rendeletben pontosítandó:
 - fafaj
 - kor

- elhelyezkedés, rendelet hatálya (a park határainak egyértelműsítése; úgy határozandó meg, hogy a Vegyész utca – Varga József utca – Műszerész utca közötti park idős fái beletartozzanak)
- szükség esetén a terület megnevezésének módosítása

3.4. A természetvédelmi kezelési terv végrehajtásának ellenőrzése és a terv felülvizsgálata

A védettség hatálya haladéktalanul pontosítandó és az érintettek erről megfelelő módon tájékoztatandók.

Jelen kezelési terv folyamatos előírásai határidőhöz nem kötöttek. Az egyszeri beavatkozások mielőbbi megvalósítására kell törekedni.

A természetvédelmi kezelési terv előírásainak betartását a természetvédelmi hatóság ellenőrzi, a kezelési tervben megadott kezelési feladatok végrehajtását a természetvédelmi kezelő és Komárom Város Önkormányzata ellenőrzi.

A természetvédelmi kezelési tervet 5 évente felül kell vizsgálni és a szükséges módosítási javaslatokat megtenni. A természetvédelmi kezelési terv felülvizsgálatát Komárom Város Önkormányzata, a terület természetvédelmi kezelője és a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság végzi, szükség esetén szakértő(k) bevonásával.